

Медведенко І. В.

*аспірант кафедри журналістики та міжнародних відносин,
Приватний вищий навчальний заклад
«Київський університет культури»
м. Київ, Україна*

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-415-6-43>

ІНДЕКС РОЗВИТКУ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ: УКРАЇНА В ГЛОБАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ

Електронне урядування (е-урядування) є невід'ємною частиною сучасного державного управління, що базується на широкому використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для підвищення прозорості, підвітності та ефективності надання публічних послуг [1]. У контексті ери цифрової трансформації, е-урядування набуває особливої актуальності, оскільки дозволяє державним органам краще відповідати на виклики сучасності та забезпечувати більш якісне обслуговування громадян.

Е-урядування та електронний уряд є взаємопов'язаними, але відмінними поняттями. Е-урядування включає в себе теорії, концепції та дискурси щодо ролі та функцій уряду в умовах цифровізації, тоді як електронний уряд безпосередньо пов'язаний з реалізацією цих концепцій на практиці через надання державних послуг за допомогою ІКТ (блокчейн, робототехніка, інтернет речей, штучний інтелект, великі дані тощо) для поліпшення процесу державного управління [2].

ООН розробила багатовимірний підхід до оцінки здатності державних органів ефективно використовувати ІКТ. Одним з ключових інструментів такого аналізу є Індекс розвитку електронного урядування (EGDI). Даний індекс, який оновлюється кожні два роки, надає комплексну оцінку готовності та спроможності країн використовувати ІКТ для надання публічних послуг. Основні компоненти EGDI: індекс онлайн-послуг, індекс телекомунікаційної інфраструктури, індекс людського капіталу [5].

Проаналізувавши дослідження ООН "United Nations E-Government Survey 2022" [4], спостерігається стійка тенденція до зростання рівня розвитку е-урядування у світі. Зокрема, кількість країн з дуже високими значеннями EGDI у діапазоні від 0,75 до 1,00 збільшилася з 57 у

2020 році до 60 у 2022 році, що свідчить про зростання на 5,3 %. Більшість країн світу демонструють середній та високий рівень розвитку електронного урядування. Зокрема, 73 країни були класифіковані як країни з високим EGDI (0,50-0,75), а 53 країни – зі середнім EGDI (0,25-0,50). Лише сім країн мали низькі показники EGDI (0,00-0,25), що на одну країну менше, ніж у 2020 році. Україна, за результатами цього дослідження, вперше увійшла до групи країн з дуже високим EGDI (0,8029) і посіла 46 місце у світовому рейтингу. Це значне досягнення порівняно з попередніми роками: у 2016 році Україна займала 62 місце за даними «United Nations E-Government Survey 2016» [3], а у 2014 році – 82 місце. Такий динамічний розвиток свідчить про ефективність впроваджених як в світі загалом, так і в Україні електронних послуг та загальну орієнтацію держави на цифровізацію.

Згідно з даними United Nations E-Government Survey 2022 [4], спостерігається стійка тенденція до зростання кількості онлайн-послуг, що надаються урядами різних країн. Зокрема, за період з 2020 по 2022 роки середній приріст склав 5 %. Найбільш значні зміни відбулися в сегменті соціальних послуг, де збільшення кількості країн, що пропонують онлайн-реєстрацію на соціальні програми (материнський догляд, пенсії тощо), досягло 17 %. Це свідчить про адаптацію державних структур до нових викликів, зокрема, пов'язаних з пандемією COVID-19.

Проте, не всі онлайн-послуги демонструють однакову динаміку зростання. Так, кількість країн, що надають послугу з реєстрації автотранспортних засобів в електронному форматі, дещо зменшилась.

У глобальному масштабі найбільш поширеною онлайн-послугою залишається реєстрація нових підприємств, зростання на 9,2 % у порівнянні з 2020 роком. До числа найбільш популярних державних послуг також входять ті, що пов'язані з податковими процедурами. Варто відзначити, що у дослідженні 2022 року вперше було проаналізовано такі показники, як подача податкових форм і платежів онлайн та онлайн-послуги з податку на додану вартість.

Провівши порівняльний аналіз рівнів розвитку електронного урядування за регіонами світу у 2022 році виявив значні відмінності. Найвищі показники EGDI продемонстрували країни Європи (0,8305), тоді як найнижчі – Африки (0,4054). Інші регіони зайняли проміжні позиції: Азія (0,6493), Північна та Південна Америка (0,6438), Океанія (0,5081). Варто зазначити, що усі регіони, окрім Океанії,

продемонстрували позитивну динаміку розвитку електронного урядування.

Отже, Україна досягла значного прогресу в розвитку е-урядування, вперше увійшовши до групи країн з дуже високим EGDІ (0,8029) та посівши 46 місце у світовому рейтингу. Динамічне покращення позицій у рейтингу ООН з 82-го місця у 2014 році до 46-го у 2022 році свідчить про ефективність впровадження цифрових послуг. Незважаючи на позитивні зміни, існує низка викликів, які пов'язані з розвитком е-урядування в Україні. Зокрема, необхідність подальшого вдосконалення технічної та правової інфраструктури, підвищення рівня цифрової грамотності серед населення та державних службовців, а також забезпечення рівного доступу до цифрових послуг для всіх громадян, незалежно від їхнього місця проживання чи соціального статусу.

Література:

1. Umbach G., & Tkalec I. Evaluating e-governance through e-government: Practices and challenges of assessing the digitalisation of public governmental services. *Evaluation and Program Planning*. 2022. No. 93. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2022.102118>
2. Gordon F.T. E-government-introduction. *ERCIM News* 48. 2002.
3. UN Global E-government Survey 2016: E-government in Support of Sustainable Development. *E-government Survey*. UN. New York, 2016. 237 p. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2016-Survey/E-Government%20Survey%202016.pdf>
4. *E-Government Survey 2022*. The Future of Digital Government. Department of Economic and Social Affairs, United Nations. New York, 2022. URL: <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/202209/Web%20version%20E-Government%202022.pdf>
5. Краснопольська Т. Ефективність використання ІКТ у системі публічного управління. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів ХХІ століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. У 2 т. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 1. С. 170–173.